

se nam v vsakem posamezniku cel človek, ki živi in ki ve zakaj živi in živi z občutkom, da je vredno živeti.

Vse to nam naslika Mathiez s tolikšno toplino, da ta stran knjige človeka najbolj zajame in ga osvobodi gotovo vseh morebitnih predsodkov, vcepljenih v šoli in vzgoji proti francoski revoluciji. Iz nje pa veje tudi ponos in radost, da se je tako odločilno poglavje človeške zgodovine započelo in najbolj dosledno dokončalo na francoskih tleh ter da so ga izvedli Francozi. Vse odobravanje podrobnosti in občutij posameznikov se zlije v apoteozo francoskega ljudstva kot kolektiva in Mathiez obravnava dogodke vedno tudi s tega vidika; očrti posameznikov, vidnejših in navadnih povprečnikov iz ljudstva služijo le v oznako razpoloženja in čustvovanja in narodnega in družbenega kolektiva. »Naša založba« v Ljubljani je z izdajo tega dela v zelo dobrem prevodu Dušana Kermavnerja in lepi opremi arh. Bojana Stupice doprinesla najboljši delež k dostojni proslavi 150letnice Francoske revolucije tudi pri Slovencih.

Vito Krajger

KRONIKA. Anno Domini 1939. je slovensko deželo razburjala »spomeniška afera«. V Muzejskem parku se je nenadno pojavil spomenik, na katerem je bila groteskno vpodobljena žena z otrokom in s kravjo glavo. Idejna vsebina, ki so jo oglasili za simbol slovenske matere in zemlje, si je bila z groteskno obdelavo v opreki, in večina je proglasila spomenik za spako. — — — V temni noči so zaradi simbola vznemirjeni elementi ženski glavi prizadejali, spomenik s katra-
nom polili, kravi rogove odbili in napis pustili, da se slovenska žena zgraža nad svojim simbolom. Čez nekaj dni je znani slovenski biolog prof. dr. Boris Zarnik, ki spomenika ni videl, v dnevniku »Jutru« napisal javno pismo uredniku kulturne rubrike B. Borku, ki je malo prej načelno odklonil tako spomenik kakor ročno dejanje nad njim. Prof. dr. Zarnik je znanstveno pojasnil, da je ponočno razbijanje spomenika z biološkega stališča najrazveseljivejši pojav zadnjih let v slovenski deželi. S tem dejanjem da so Slovenci dokazali elementaren izbruh slovenske rasne samozavesti in odklonili proizvod degenerirane čustvenosti in fantazije »umetnikov«, ki so izgubili vsako vez z narodno dušo. Duševno zdravi in čili ter svoje slovenske krvi svestni elementi so obračunali z umetnostjo, našemu duhu, našemu v dednih osnovah (spermi, op. kron.) vcepljenemu pojmovanju o lepoti diametralno nasprotni. Prof. Zarnik jim je ves vzhičen zaklical »Bravo, dečki!« (Spomin nas opominja, da bi se bilo kaj takega utegnilo pred davnimi časi primeriti Zajčevemu »Prešernu«, ki je žalil okus 95% zdravega, slovenskega katoliškega ljudstva. Op. kron.) Tako nam je spomeniška afera rodila »Bravodečka« znanstvenega in umetniškega pojmovanja, ki so ju nekje za mejo krstili za »Entartete Kunst — Eingeschaltete Wissenschaft«. Profesorju »Bravodečku« je napisal odgovor znani slovenski pesnik Igo Gruden v rimanih epigramih, ki jih je biolog zdrave slovenske rase v pristnem, kranjskem slogu odbijal. Še preden je »Jutro« temu šaljivemu dvoboju konec storilo, saj so moči duelantoma očitno pešale, je razpošiljal neki »Janez Svoboda« pisma naokoli — tudi Lj. zvonu ga je poslal — v katerem poučuje urednika B. Borka po značilnem političnem uvodu o razvoju pojmovanja germanske svobode »die Freiheit« in francoske matrone »Liberté« v slovenskem kulturnem življenju, in še prav posebno v »klerikalnem« in »antiklerikalnem taboru«, da naj si poišče mlado, svežo bistro Črnogorko, »ki mu bo o svobodi povedala marsikaj, o čemer ni še doslej razmišljal.« Tako nam je spomeniška afera rodila nov motiv za bodoči groteskni spomenik v Muzejskem parku, »Bravodečka« in »Janeza Svobodo« v objetju mlade, sveže bistre Črnogorke na podstavku zdrave in čiste slovenske rase, in vse tri osvetljene z reflektorji našega v dednih osnovah vcepljenega pojmovanja o lepoti. *Kronist*